

Bullernätverkets regionala bullerkarta

Handläggning av trafikbullerärenden

Innehåll

Ärendehantering.....	3
Riktvärden vid nybyggnad av bostadsbebyggelse eller nybyggnad/väsentlig ombyggnad av trafikinfrastruktur	4
Riktvärden vid befintlig bostadsbebyggelse eller trafikinfrastruktur	4
Mätning eller beräkning av buller utomhus?.....	4
Mätning av buller inomhus	5
Buller från vägtrafik.....	5
Buller från järnväg	5
Trafikbuller – vad gäller?.....	5
Rättsfall.....	6
Miljö kvalitetsmål för buller	6
Rimlighetsavvägning	6
Användbar lagstiftning och annat skrivet gällande trafikbuller	7
Länkar mm.....	7

Detta handläggarstöd togs fram 2012-2013 av en samverkansgrupp inom Miljösamverkan Stockholms län och godkändes av styrgruppen för MSL 2013-10-04.

Samverkansgruppen bestod av Samy Said, Botkyra kommun; Barbro Olander och Johan Rydén, Danderyds kommun; Natalii Back och Eva Svensson, Länsstyrelsen i Stockholms län; Anneli Castan, Nacka kommun samt Jonas Lidbrink, Sollentuna kommun.

Allt material från detta och andra samverkansprojekt finns på Miljösamverkan Stockholms läns webbplats www.miljosamverkanstockholm.se

Ärendehantering

1. Trafikbullerklagomål inkommer

Ett trafikbullerklagomål inkommer via klagomålsblankett, e-post eller telefon.

Om anmälaren inte varit i kontaktat med verksamhetsutövaren angående störningen kontakta anmälaren och informera denne om att först ta kontakt med verksamhetsutövaren. Om verksamhetsutövaren inte gör något eller inte anser att det är ett problem kan anmälaren/ klagande sedan åter kontakta miljökontoret.

De vanligaste verksamhetsutövarna:

- Lokaltåg och bussar: SLs kundtjänst 08-600 10 00.
- Trafikverkets vägar och järnvägar: kundtjänst 0771 - 921 921.
- Kommunala vägar: respektive kommuns tekniska kontor.

2. Viktiga fakta att ta fram

Vilket trafikslag gäller det – vägtrafik eller spårbunden trafik?

Kontrollera om den aktuella fastigheten finns med på en bullerkartläggningskarta (maxnivåer eller ekvivalentnivåer).

Vilken är bullernivån? Är anmälan befogad? Överskrids riktvärden?

Vilka riktvärden gäller? Dessa varierar bland annat beroende på när vägen/ spårvägen byggdes. Se särskilt avsnitt nedan.

Finns andra mätningar/beräkningar?

Finns en uteplatsinventering? Vad säger den?

Har verksamhetsutövaren någon bullerpolicy?

Har åtgärder utförts på den aktuella platsen eller i närheten?

Har verksamhetsutövaren någon åtgärdsplan? Vad säger den?

3. Kontakta verksamhetsutövaren skriftligt

Känner verksamhetsutövaren till detta ärende? Vad har denne för åsikt om klagomålet? Är åtgärder aktuella och i så fall när? Vilka ljudnivåer har verksamhetsutövaren på fastigheten? Vilka ljudnivåer alstras från VU till fastigheten?

4. Återkoppling från VU. Kommer verksamhetsutövaren att vidta åtgärder?

Om verksamhetsutövaren inte tänker vidta åtgärder måste miljökontoret enligt miljöbalken bedöma om det är skäligt.

5. Ytterligare utredning?

Behövs ytterligare utredning; förelägg om beräkning/ mätning/ kostnadsuppskattning/ åtgärdsförslag. För att kräva åtgärder behövs en tillförlitlig utredning/mätning. Kräv ev. även förslag på åtgärder för att sänka ljudnivån under riktvärdet och beräkning av kostnader för dessa åtgärder.

6. Om riktvärdena inte överskrids

Om utredningen visar på att riktvärdena inte överskrids och/ eller det inte är rimligt att vidta åtgärder skriv ett beslut om att inte vidta ytterligare åtgärder. Avsluta ärendet om det inte överklagas. Eller avsluta ärendet med beslut om att olägenhet inte föreligger efter utförda mätningar/ undersökningar.

7. Om riktvärdena överskrids

Om riktvärdet överskrids och det är rimligt att vidta åtgärder skriv ett beslut om att olägenhet föreligger och att det därför är motiverat med bullerskyddsåtgärder. Specificera vilka ljudnivåer som ska klaras och var på fastigheten. Åtgärderna måste vara rimliga/skäliga, enligt 2 kap 7§ miljöbalken.

Riktvärden vid nybyggnad av bostadsbebyggelse eller nybyggnad/väsentlig ombyggnad av trafikinfrastruktur

Riksdagen har i samband med Infrastrukturpropositionen 1996/97:53 fastställt riktvärden för trafikbuller:

- 30 dBA ekvivalentnivå inomhus
- 45 dBA maximalnivå inomhus nattetid
- 55 dBA ekvivalentnivå utomhus vid fasad (vid järnväg avses 55 dBA ekvivalentnivå vid uteplats och 60 dBA ekvivalentnivå i bostadsområdet i övrigt.)
- 70 dBA maximalnivå vid uteplats i anslutning till bostad

Vid tillämpning av riktvärdena vid åtgärder i trafikinfrastrukturen bör hänsyn tas till vad som är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt. Om det inte går att reducera utomhusnivån till riktvärdena bör inriktningen vara att inomhusvärdena inte överskrids.

Bostäder och vägar byggda efter våren 1997 antas ha blivit uppförda så att de fastlagda riktvärdena klaras. Dessa bostäder och vägar definieras som ”ny miljö”. Vägar som byggts om väsentligt efter våren 1997 definieras som ”väsentlig ombyggnad”. Bostäder och vägar byggda innan våren 1997 klassas som ”befintlig miljö”.

Riktvärden vid befintlig bostadsbebyggelse eller trafikinfrastruktur

Det finns ett åtgärdsprogram för att minska trafikbullerstörningar i befintlig bebyggelse. Infrastrukturproposition 1996/97:53 beskriver åtgärdsprogrammet som syftar till att på sikt uppnå angivna bullerriktvärden inomhus.

Åtgärdsprogrammet är uppdelat på två etapper. I den första etappen anger regeringen att trafikverkens åtgärdsprogram minst bör avse de fastigheter som exponeras av buller vid följande nivåer och högre:

- 65 dBA ekvivalentnivå utomhus för vägtrafikbuller.
- 55 dBA maximalnivå inomhus nattetid avseende buller från järnvägstrafik.

Åtgärdsprogrammet avser statlig trafikinfrastruktur. Naturvårdsverket gör dock bedömningen att riktvärdena i propositionen och dess åtgärdsprogram kan tillämpas oavsett vem som är väghållare (yttrande i Miljööverdomstolens mål nr. M 4549-07).

Mätning eller beräkning av buller utomhus?

Beräknade värden används oftast och mätningar används för att verifiera utförda beräkningar. Mätningar vid två olika tillfällen kan ge mycket olika värden eftersom ljudnivån påverkas av vindstyrka, vindriktning, luftfuktighet, temperatur, nederbörd mm. Standard ska följas vid mätning för att minimera olika parametrars påverkan.

Naturvårdsverket har i ”Buller från spårbunden trafik – förslag till mätmetod 1995:40” beskrivit hur mätning bör gå till. Standard för mätning av tågbuller är ACOU 098. För vägtrafikbuller gäller NT ACOU 056 (förenklad metod).

Liknande modeller finns för beräkning av trafikbuller (Nordisk beräkningsmodell för vägtrafikbuller respektive spårbunden trafik 1996, Naturvårdsverket). Idag görs beräkningarna i olika beräkningsprogram, t ex Cadna, Trivector, Sound Plan.

Mätning av buller inomhus

Mätning av buller inomhus ska utföras enligt Svensk standard SS-EN ISO 10052 (A-och C-vägda ljud)

Buller från vägtrafik

Vägtrafikbullrets karaktär är mycket olika från fall till fall. Det beror framför allt på hur många fordon som passerar, att fordonen har skilda bulleregenskaper och hur de framförs.

För det mesta överväger motorljudet när man kör långsamt, men från 40–50 km/h för personbilar och 60–70 km/h för lastbilar, överväger bullret från däck och vägbanan.

Karaktären påverkas också av ljudets dämpning mellan fordonet och det ställe där det hörs.

Buller från järnväg

Järnvägsbuller är normalt mer högfrekvent än vägtrafikbuller. Det dämpas därför lättare, vilket leder till att ljudnivån inomhus blir lägre, även om bullret utomhus har samma nivå som från vägtrafiken. Resultat från störningsstudier visar att många upplever tågbuller som mera störande i områden där det samtidigt förekommer vibrationer.

Trafikbuller – vad gäller?

Olägenhet

Miljöbalken 9 kap 3§: *Med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig.*

Ansvar

Den som bedriver miljöfarlig verksamhet har ansvar för de miljöstörningar som kan uppkomma. Väg- eller banhållaren är alltså ansvarig för bullret som anläggningen genererar. Staten, kommunen, privata intressenter eller företag kan vara verksamhetsutövare.

Vid vägtrafikbuller används oftast ekvivalent ljudnivå och vid buller från spårbunden trafik används oftast maximala ljudnivåer, eftersom den nivå som är svårast att klara normalt blir bestämmande.

Även vägkonstruktionerna kan medföra specifikt buller, till exempel slagljud från övergångskonstruktioner till broar, brunnslock och liknande.

De viktigaste punktkällorna för buller från järnvägsverksamheten är bangårdar med växlings- och rangeringsarbete (slag, stötar och bromsljud).

Rättsfall

Intressanta domar och rättsfall tillkommer fortlöpande. För mer aktuell lista besök gärna miljosamverkanstockholm.se. Sök på "bullerdomar".

Länsstyrelsen

- Överklagande av Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnds beslut att vidta åtgärder för att minska ljudnivån vid fastigheten Skogslöparen 3.
Beteckning: 505-08-25419.

Skäl till återförvisande:

Ärendet återförvisades till nämnden för fortsatt handläggning på följande grund: *"Av det överklagade beslutet framgår varken längd eller höjd på den aktuella perrongskärmen samt hur konstruktionen skall se ut. Någon kostnadsberäkning har inte gjorts. Därmed saknas förutsättningar för att göra en skälighetsavvägning enligt 2 kap 7§ MB. Med hänsyn till att det dels inte är utrett hur perrongskärmen skall utföras, dels inte gjorts någon kostnadsberäkning skall det överklagade beslutet upphävas..."*

Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnds överklagande till Miljödomstolen finns på miljosamverkanstockholm.se [här! >>](#)

Mark- och miljödomstolen

- Föreläggande att vidta åtgärder för att reducera buller från tomtåg på Roslagsbanan nattetid i Danderyd och Täby kommun.
Mål nr: M 2351-11.

Skäl till återförvisande:

Beslutet höll hos Länsstyrelsen i Stockholms Län. Ärendet återförvisas till nämnden på följande grunder: *"trafiken med tomtåg måste ses i ett större sammanhang och finner till följd av de omständigheter som anförts ovan att ärendet vid en sammantagen bedömning får anses vara av större vikt. Föreläggandet är därmed inte utfärdat i laglig ordning och bör således upphävas."*

Beslutet hade fattats på delegation och inte som ett tjänsteutlåtande i nämnden.

"Vid den fortsatta handläggningen bör det även beaktas att SL, enligt Miljööverdomstolens anvisningar, har påbörjat processen för en frivillig tillståndsprövning av Roslagbanan."

- Upphävd detaljplan bl.a. med anledning av höga bullernivåer. Mål nr: Mark och miljööverdomstolen, P 11296-12 och Mark- och miljödomstolen P 3922-11.
Domen finns på miljosamverkanstockholm.se [här! >>](#)
- Miljödomstolens beslut: M 384-99, 2000-09-29 (Roslagsbanan).
- Miljööverdomstolens beslut: M6015-03, 2004-06-01 (Roslagsbanan).
- Miljödomstolens beslut: M7-03, 2006-05-24 (Ostkustbanan).

Miljökvalitetsmål för buller

Buller ingår i miljökvalitetsmålen "God bebyggd miljö", "Hav i balans samt levande kust och skärgård". Flera delmål handlar om buller.

Rimlighetsavvägning

Ska alltid göras.

Användbar lagstiftning och annat skrivet gällande trafikbuller

- 26 kap 9§ miljöbalken (föreläggande och förbud)
- 2 kap 3§ miljöbalken (vidta åtgärder, försiktighetsmått osv)
- och 9 kap 3§ miljöbalken (olägenhet)
- 2 kap 1§ miljöbalken
- 2 kap 7§ miljöbalken (rimlighet - nytta)
- Miljödomstolens beslut: M 384-99, 2000-09-29 (Roslagsbanan)
- Miljööverdomstolens beslut: M6015-03, 2004-06-01 (Roslagsbanan)
- Propositionen Infrastrukturinriktning för framtida transport, 1996/97:53
- Buller och vibrationer från spårbunden trafik – Riktlinjer och tillämpning, 2006-02-01, Dnr. S02-4235/SA60 (Banverket och Naturvårdsverket)
- Riktvärden för trafikbuller vid nyanläggning eller väsentlig ombyggnad - förslag till utveckling av definitioner, 2001-12-20, Dnr. 540-355-01Rv (Naturvårdsverket)

Länkar mm

- Naturvårdsverket: www.naturvardsverket.se/Start/Verksamheter-med-miljopaverkan/Buller/
- Bullernätverket Stockholms län: www.bullernatverket.se
- Trafikverket: www.trafikverket.se
- SL: www.sl.se